

FORTROLIGTNOTITS

Samtaler i København med den sydkoreanske præsidents særlige rådgiver i internationale spørgsmål, september 1976.

Præsidentrådgiveren, hr. Kyong Won Kim, blev under sit ophold i København i dagene 11.-15. september 1976 som led i en rundrejse til de nordiske lande forud for FN's 31. generalforsamling med det formål at redegøre for og søge støtte til de sydkoreanske synspunkter på Korea-spørgsmålet modtaget i udenrigsministeriet den 13. september til en drøftelse på embedsmandsplan (A), ligesom han blev modtaget af udenrigsministeren til en kortere samtale (B). Den 14. september var udenrigsministeriet vært ved en frokost (C), hvor visse bilaterale spørgsmål blev berørt.

Hr. Kyong Won Kim var ledsaget af hr. Chung Hyun Byun, asst. kontorchef i det sydkoreanske udenrigsministerium, ligesom den herværende sydkoreanske ambassadør og ambassaderåd deltog i samtalerne.

Fra dansk side lededes drøftelserne på embedsmandsplan af ambassadør P. Dyvig. Endvidere var til stede ekspeditionssekretær A. Brandstrup og handelsattaché N.-J. Schelde, begge fra H.III., samt fuldmægtig K.O. Kapel og referenten.

(A) Embedsmandsdrøftelserne.

Kim betegnede sidste års behandling af Korea-spørgsmålet i FN som en stor skuffelse. Ikke alene havde debatten været ganske uproduktiv, men den havde resulteret i en konfrontation og dermed bidraget til at øge spændingen omkring spørgsmålet. Fra sydkoreansk side havde man derfor helst set - og havde arbejdet for - at undgå, at spørgsmålet kom op under generalforsamlingen i år. Nordkorea havde imidlertid, som man ville vide, anmeldt et dagsordensforslag om Korea-spørgsmålet og dermed tvunget Sydkorea - gennem lo-landegruppen - til at fremlægge sit eget forslag.

Han betegnede det "sydkoreanske" forslag som stort set identisk med sidste års: det var mådeholdent og fordrageligt af indhold og anviste ikke specifikke fremgangsmåder til en løsning af konflikten, men betonedede som det centrale opfordringen til en dialog mellem parterne. Resolutionsforslaget var upartisk i sin holdning og i reali-

teten parallelt til konsensusvedtagelsen i 1973.

Det "nordkoreanske" forslag fandt Kim helt uansvarligt. En opløsning af FN-kommandoen, hvorved våbenstilstands-aftalen ville bortfalde, uden at der var tilvejebragt arrangementer af mere permanent karakter, ville være uhyre farligt. Hele det etablerede maskineri i henhold til våbenstilstands-aftalen var nødvendig for at sikre freden i området, hvilket grænseincidentet den 18. august med al tydelighed havde vist. At ordene "real parties" til forhandling om en endelig fredsaftale ikke fandtes i dette års "nordkoreanske" resolutionsforslag, skulle ikke forlede nogen til at tro, at der hermed var givet udtryk for Nordkoreas vilje til at forhandle med Sydkorea. Det var klart fremgået af udtalelser fra nordkoreansk hold i den senere tid, at Nordkorea fortsat alene agtede at forhandle en fredsaftale med USA.

Sydkorea var taknemmelig for Danmarks interesse gennem årene for det koreanske spørgsmål og for den forståelse for den sydkoreanske position, man havde lagt for dagen. Man ville dog gerne opfordre til, at Danmark alvorligt overvejede at tage en mere fast holdning i spørgsmålet ved at tegne sig som medforslagsstiller til det "sydkoreanske" forslag. Man var på sydkoreansk hold velbekendt med de overvejelser, der lå bag den danske holdning, men fandt ikke desto mindre, at upartiske lande, hvortil Danmark måtte henregnes, måtte finde det muligt mere aktivt at støtte det "sydkoreanske" resolutionsforslag gennem medforslagsstillerskab i betragtning af dette forslags helt upartiske indhold.

Dyvig redegjorde for de elementer, på hvilke den danske holdning i Korea-sagen baserede sig, og for de overvejelser, der lå bag den danske beslutning om ikke at ville stå som medforslagsstiller til det sydkoreanske forslag, af hvilke som de væsentligste måtte fremhæves ønsket om længst muligt at kunne virke for en konsensus i sagen sammenholdt med det forhold, at Danmark i modsætning til de fleste øvrige vesteuropæiske lande havde anerkendt Nordkorea. Såfremt man fra dansk side rigtigt havde bedømt situationen, som den forelå i øjeblikket, som parallel til situationen forud for sidste års generalforsamling, - en bedømmelse, som man forstod deltes af Sydkorea -, var det ikke realistisk at regne med dansk medforslagsstillerskab. Hvis det under behandlingen i FN skulle vise sig, at der ikke var mulighed for opnåelse af en konsensusvedtagelse, og der skulle stemmes om de to foreliggende resolutionsforslag, ville der dog på den anden side næppe være tvivl om, at Danmark som sidste år ville stemme for det sydkoreanske forslag.

På Dyvigs spørgsmål om det for Sydkorea var kommet som en overraskelse, at Nordkorea var kommet først med sit forslag til dagsordenspunkt og resolution, svarede Kim, at man ikke var blevet overrasket, men skuffet over det nord-

...../

koreanske initiativ. Fra sydkoreansk side havde man som nævnt håbet at kunne undgå en behandling i FN i år af Korea-spørgsmålet, og man havde derfor været meget påpasselig med ikke at foretage sig noget i sagen, der kunne give Nordkorea anledning til et udspil. For at tilvejebringe balance havde man derfor ikke haft anden udvej end selv at fremlægge et resolutionsforslag.

Det var Sydkoreas opfattelse, at de uforpligtede landes statschefmøde i Colombo ikke havde været en ubetinget succes for Nordkorea. Flere af de deltagende lande havde således udtrykt stor utilfredshed med Nordkoreas holdning, og det var en tilsnigelse at fremstille det således, at der under mødet var opnået en konsensus om Korea-spørgsmålet. Noget andet var, at Nordkorea selv fremstillede statschefmødet som en sejr for sine synspunkter og derfor ikke var indstillet på en kompromislinie, hvorfor udsigterne for en dialog om sagen var meget ringe. Nordkoreanerne måtte derfor tvinges til at indse, at en konfrontation ikke var i deres interesse. Specielt for lande, der havde anerkendt Nordkorea, måtte det være en opgave at få overbevist den nordkoreanske regering om, at der intet alternativ var til forhandling.

På Dyvigs spørgsmål om, hvorledes man på sydkoreansk side vurderede udfaldet af en eventuel afstemning i FN, specielt hvorledes den tredje verdens lande måtte forventes at stille sig, svarede Kim, at man ikke havde synderlig præcise forestillinger herom, men at man regnede med, at afstemningsmønstret formentlig ville blive nogenlunde det samme som sidste år. Man havde dog indtryk af, at mange udviklingslande var ved at få øjnene op for, at Sydkorea havde mere at tilbyde end Nordkorea. Dette gjorde sig særligt gældende i henseende til økonomisk samarbejde og bistand, og man kunne konstatere en begyndende udvikling i Sydkoreas relationer med den tredje verden.

Om situationen i Nordkorea udtalte Kim på Dyvigs forespørgsel, at de seneste ekstraordinære foranstaltninger, der var truffet i Nordkorea, havde baggrund i den pågående magtkamp inden for lederskabet, d.v.s. Kim Il Sung og hans familie. For at bortlede befolkningens opmærksomhed fra magtkampen spillede man bevidst på krigstemaet fra lederskabets side. Det var et meget farligt spil, og i Sydkorea ville man ikke udelukke, at Nordkorea omgikkes med planer om et angreb mod syd. Både Kina og USSR ønskede at undgå krig i Korea, men man tvivlede på, at disse to lande ville være i stand til at hindre en krig, hvis Nordkorea ønskede den, og at de næppe heller i givet fald ville kunne holde sig uden for en eventuel konflikt. Det bedste værn herimod var den amerikanske militære tilstedeværelse i Sydkorea, som var symbol på USA's faste vilje til at støtte Sydkorea.

Dyvig foreslog at fortsætte drøftelserne ved frokosten dagen efter, hvor man fra dansk side endvidere ville ønske at komme ind på et par konkrete spørgsmål i relation til det bilaterale forhold, der var godt, selv om visse forhold i Sydkorea nok fra tid til anden forværkede himlen lidt. Udenrigspolitikken forudsatte i hvert fald i Danmark, at opinionen stod bag regeringen.

(B) Samtalen med udenrigsministeren

Kim gentog over for udenrigsministeren sin opfordring til Danmark om at stå som medforslagsstiller til det sydkoreanske resolutionsudkast. Herved ville Danmark bidrage til at formå Nordkorea til at genoptage dialogen, som var det centrale punkt i bestræbelserne for at komme en løsning nærmere.

Udenrigsministeren redegjorde for Danmarks objektive anerkendelsespolitik, der var baggrunden for, at man i 1973 havde anerkendt Nordkorea og fået etableret officielle forbindelser med landet. Man havde herigennem fået en mulighed for at fremføre synspunkter, som heller ikke Sydkorea kunne være uinteresserede i. Dette gjaldt således med hensyn til tilstedeværelsen af udenlandske styrker i Sydkorea, der helt klart var et anliggende, som det alene tilkom den sydkoreanske regering at træffe beslutning om. Udenrigsministeren betegnede det som overordentlig beklageligt, at dialogen mellem Nord- og Sydkorea var bragt til ophør, ligesom han fandt udviklingen i spørgsmålet under sidste års FN generalforsamling meget forstemmende. Fra dansk side håbede man fortsat, at en konfrontation kunne undgås, men det var i øjeblikket svært at se, at situationen afveg fra den, der havde foreligget sidste år. Fra dansk side fandt man det væsentligt at holde balance i sin holdning til Nord- og Sydkorea i den foreliggende fase, hvor et grundlag for en forhandlingsløsning endnu ikke helt kunne udelukkes. Der kunne derfor ikke blive tale om dansk medforslagsstillerskab til det sydkoreanske resolutionsudkast. Dette kunne præjudicere vor stilling i FN til andre sager, hvor et balancehensyn ligeledes gjorde sig gældende, og derved ødelægge vore muligheder for i givet fald at spille en formidlende rolle.

Kim måtte beklage, at Nordkorea var blevet anerkendt af vestlige lande, idet ingen kommunistiske lande havde reageret på Sydkoreas henvendelser om normale forbindelser, og at den af visse vestlige lande ændrede holdning til Nordkorea ikke, som håbet, havde ændret dette forhold. Kim udtrykte håb om, at det ville være muligt

...../

for Danmark at overtale andre nordiske lande (Finland og Sverige) til også at stemme imod det nordkoreanske forslag. Udenrigsministeren var ikke bekendt med de motiver, der havde ligget bag den finske og svenske afståelse sidste år, som dog muligvis var udtryk for en vis afstandtagen fra den interne udvikling i Sydkorea. Denne udvikling lå også Danmark på sinde, men fra dansk side var man ikke indstillet på at bruge en stemmeafgivning i FN til at give udtryk for misbilligelse af visse interne sydkoreanske forhold.

(C) Bilaterale spørgsmål

Under udenrigsministeriets frokost for hr. Kim gjorde man fra dansk side opmærksom på den herskende skævhed i samhandelen mellem Danmark og Sydkorea og nævnte danske firmaers interesse for, men vanskeligheder ved at få fodfæste på det koreanske marked. Specielt fremhævedes danske producenter af cementmaskineri samt skibs- og hospitalsudstyr. Ikke mindst i sidstnævnte henseende kunne de sydkoreanske myndigheder måske bidrage til et for Danmark gunstigt udfald. For generelt at fremme dansk eksport til Sydkorea omtaltes planerne om at invitere en sydkoreansk industridelegation til Danmark i løbet af efteråret.

Kim gav udtryk for forståelse for de danske synspunkter og ville notere sig de fremsatte bemærkninger. Ifølge Kim kunne danske forretningsfolks svigtende succes i Sydkorea hænge sammen med, at disse ikke var direkte og kontante nok i deres "approach" til markedet, og at de ikke i tilstrækkeligt omfang lagde konkrete forslag på bordet under forhandlinger med potentielle sydkoreanske aftagere. Specielt for så vidt angik cementmaskineri, mente han at vide, at der i Sydkorea allerede var en overskudsproduktion af cement, men at der måske bestod visse muligheder i forbindelse med større koreanske ingeniør- og entreprenørprojekter uden for Korea, fortrinsvis i Mellemosten.

Fra dansk side bragtes endvidere adoptionssagen på bane, og man henstillede indtrængende, at det måtte blive overvejet i Sydkorea at ophæve kvoteringen for danske adoptio-
ner, således at Danmark ikke stilledes ringere i så henseende end andre lande. Der var stadig mange danske familier, der ønskede at adoptere.

Kim lagde megen vægt på at fremhæve, at det bestemt ikke var for at diskriminere, at man havde fastsat en kvote for adoptivbørn til Skandinavien. Kvotens størrelse var i og for sig måske nok ret vilkårligt fastsat, men baggrunden for kvoteringsordningen var, at man i Sydkorea var bange for, at antallet af koreanske adoptivbørn til

Skandinavien ellers kunne risikere at komme ud af proportion med disse landes befolkninger. Man følte ligeledes, at man måtte holde igen, indtil man fik et klarere billede af, hvorledes de koreanske børn blev integreret i det danske samfund. Kim ville holde den danske henstilling i erindring, men stillede herudover intet konkret i udsigt.

Afsluttende takkede Kim for de nyttige samtaler. Atmosfæren havde været god og "frank".

Den 15. september 1976.

E. HARILD NIELSEN

